

IRMA KORTE

SISÄINEN, MYTTINEN JEEBUS

**SISÄINEN,
MYYTINEN
JEESS**

IRMA KORTE

**SISÄINEN,
MYTTINEN
JEESSUS**

NEMORA
KUSTANNUS

Copyright © 2018 Irma Korte

Nemora Kustannus

Espoo

nemora.kustannus@saunalahti.fi

Kannen kuva: Yksityiskohta Taddeo di Bartolon maalauksesta
”Paimenten kumarrus” vuodelta 1405.

(DEA/ G. Nimatallah/ Getty Images.)

Kannen suunnittelu: BoD – Books on Demand. www.bod.fi

ISBN 978-952-69009-0-2 (nid.)

ISBN 978-952-69009-1-9 (EPUB)

Valmistaja: BoD – Books on Demand, Norderstedt, Saksa

SISÄLLYS

<i>Saatteeksi</i>	9
-------------------	---

SALAISUUDEN JÄLJILLÄ

<i>Hengellinen todellisuuskuva</i>	14
<i>Monta Jeesusta</i>	18
Metafyysinen Kristus	18
”Kristus minussa”	19
Historiallinen Jeesus	19
”Ikuisesti elävä”, ajaton Jeesus	21
Sisäinen, myyttinen Jeesus	22
<i>Myyttinen hahmotus</i>	23
<i>Eriytyneisyys ja uskonhyppy</i>	26
<i>Totuus?</i>	28
<i>Historia, myyttisyys, tulkinta, tutkimus</i>	31
<i>Arvovalinnat</i>	33
<i>Aiheen käsittely- ja esitystavasta</i>	35

SYNTYMÄ JA LAPSUUS

<i>Ennen Jeesuksen syntymää</i>	37
Sukuluettelot	37
Johannes Kastajan syntymä ilmoitetaan	42
Neitseellinen sikiäminen	47
Ihmeellisen lapsen syntymä myytti- ja vertauskuvana	54
<i>Jeesuksen syntymä ja lapsuus</i>	57
Verollepano ja Betlehem	57
Jeesuksen syntymä	59
Enkeli ilmestyy paimenille	62
Idän tietäjät ja tähti	63
Ympärileikkaus	65
Poikalasten tappaminen	67
Pako Egyptiin	68
Jeesus kaksitoistavuotiaana temppelissä	71

VALMISTAUTUMINEN

<i>Johannes Kastaja</i>	75
Johannes Kastaja sisäisen elämän kehitysvaiheena	75
Johannes Kastajan kuolema	79
<i>Jeesuksen kaste</i>	82
<i>Jeesusta kiusataan</i>	83
<i>Ensimmäiset opetuslapset</i>	86
<i>Simonin anoppi</i>	89
<i>Kapernaumin väki</i>	90

ILOSANOMA JUMALAN VALTAKUNNASTA

<i>Jumalan valtakunta?</i>	93
<i>Suurimmat käskyt ja Jumalan valtakunta</i>	96

MATKALLA JUMALAN VALTAKUNTAAN

<i>Ennen matkalle lähtöä</i>	99
<i>Egon harhaisuus ja ensimmäiset parantumiset</i>	100
Lainopettajat ja fariseukset, portot ja publikaanit	100
Spitaaliset	103
Vesipöhhöä sairastava mies	104
Hautaluolista tuleva riivattu	106
Verenvuotoa sairastava nainen	109
Avionrikkojanainen	110
<i>Sisäistyminen alkaa</i>	113
Halvaantuneen parantaminen Betesdan altaalla	113
Samarialainen nainen	115
Kuninkaan virkamiehen pojan parantaminen	117
<i>Sisäinen syveneminen</i>	118
Sinapin siemen	119
Hapate	121
Aarre pellossa	124
Helmi	126
Nuotta	127
Vehnä ja rikkavilja	128
Itsestään kasvava vilja	129
Viinitarhan isäntä	130
Ruokkimisihme	132
Jeesus kävelee veden päällä	134
Syntymästään sokean parantaminen	137

<i>Harhan kuolemasta herääminen</i>	140
Kuolleista herääminen myyttikuvana	140
Jairoksen tyttären herättäminen kuolleista	141
Leskiäidin pojan herättäminen kuolleista	142
Lasaruksen herättäminen kuolleista	143
<i>Hengellinen eheytyminen</i>	149
Hääsymboliikka	149
Veden muuttaminen viiniksi Kaanaan häissä	152
Morsiusneidot	154
Kuninkaan pojan hääpidot	155
<i>Kohti valaistumista</i>	159
Käärme	159
Silmä on ruumiin lamppu	162
Neulansilmä ja kameli	164
Enkelien nouseminen ja laskeutuminen	167
Jeesuksen kirkastuminen	169

JEESUKSEN KUOLEMAN ARVOITUS

<i>Jeesuksen kuolema historiallisena tapahtumana</i>	173
<i>Jeesuksen sanat kuolemansa merkityksestä?</i>	175

JEESUKSEN KUOLEMA – IHMISTEN SYNTIEN SOVITUS?

<i>Sovitusajatus evankeliumeissa</i>	177
<i>Sovitusajatus Uuden testamentin kirjeissä</i>	179
<i>Syntien sovitus ja kaksijakoinen jumalakäsitys</i>	180
<i>Syntien sovittamisen monimuotoisuus</i>	183
<i>Kärsivä Herran palvelija</i>	185
<i>Muita sanoja Jeesuksen kuoleman kuvaajina</i>	188
<i>Jeesuksen kuolema ja kaksi jumalakäsitystä</i>	189
<i>Jeesuksen kuolema – Jumalan rakkaus</i>	190
<i>Silmäys sovitusoppiin</i>	191
<i>Uskontojen vertailua</i>	195

KUOLEMA JA YLÖSNOUSEMUS

<i>Kuolema ja kuolleista herääminen myyteissä ja unissa</i>	197
<i>Kuolema ja kuolleista nouseminen kristinuskossa</i>	199
<i>Kuolema ja kuolleista nouseminen itämaisessa perinteessä</i>	201
<i>Ulkoinen – sisäinen</i>	202

JEESUKSEN KUOLEMAN TAPAHTUMAT SISÄISEN TRANSFORMAATION KUVINA

<i>Jeesus ratsastaa Jerusalemiin</i>	204
<i>Jeesus puhdistaa temppelin</i>	207
<i>Jeesus kiroaa viikunapuun</i>	208
<i>Jeesuksen voiteleminen</i>	211
<i>Pääsiäinen</i>	215
<i>Ehtoollisen asettaminen</i>	217
<i>Juudas Iskariot</i>	221
<i>Jeesus rukoilee Getsemanessa</i>	224
<i>Jeesuksen vangitseminen ja vainoajat</i>	225
<i>Pietari kieltää Jeesuksen</i>	228
<i>Jeesusta kuulustellaan</i>	229
<i>Jeesus tuomitaan ja häntä pilkataan</i>	232
<i>Juudaksen kuolema</i>	235
<i>Jeesuksen ristiinnaulitseminen ja kuolema</i>	238
<i>Jeesuksen ruumiin hautaaminen ja haudassa olo</i>	246
<i>Jeesuksen kuoleman merkityksiä</i>	251

JEESUKSEN YLÖSNOUSEMUKSEN TAPAHTUMAT SISÄISEN ELÄMÄN KUVINA

<i>Ylösnousemus sisäisesti koettuna</i>	255
<i>Avoin hauta</i>	257
<i>Jeesus ilmestyy Emmauksen tiellä</i>	264
<i>Jeesus ilmestyy opetuslapsille huoneessa</i>	266
<i>Jeesus ilmestyy Tiberiaan järvellä</i>	270
<i>Jeesus ilmestyy vuorella ja nousee taivaaseen</i>	274
<i>Jeesuksen uusi tuleminen</i>	275
 VIITTEET	 278
LÄHTEET	304

Saatteeksi

Tämä kirja on tulosta vuosia kestäneestä vilpittömästä yrityksestäni ymmärtää sitä uskontoa, kristinuskoa, jonka piiriin synnyin. Jokaisella on oma henkilökohtainen suhteensa kristinuskoon ja erityisesti Jeesukseen, sikäli kuin nämä asiat koskettavat. Näin on omalla kohdallanikin. Siksi kerron lyhyesti sen tien tärkeimmistä vaiheista, jonka kautta olen päätynyt kirjoittamaan tämän kirjan.

Kertomukseni alkaa kaukaa, ajasta jolloin olin kuusi- tai seitsemän-vuotias.¹

Eräänä iltana mieleni valtasi outo tuntemus. Se oli ihmetys itse olemassaolosta. Aikuisena opin pukemaan tuon kokemuksen filosofiasta löytämäni muotoon: ”Kuinka on mahdollista, että on olemassa jotain pikemmin kuin ei mitään.” Samalla hetkellä kun tuo ihmetys valtasi lapsenmieleni oivalsin välähdyksenä – ilman sanoiksi puettuja ajatuksia – että on jotain, jonka minä hyvin tunnen, nimittäin minä itse, ja jos voisin ratkaista oman olemassaoloni arvoituksen, ymmärtäisin myös mitä itse olemassaolo perimmältään on. Käännyin heti sisäänpäin toistaen sanaa ”minä” yrittäen päästä kuin ”minän” pohjimmaiseen pohjaan ja itse olemassaoloon. Jouduin tilaan, jossa kehoni rajat hävisivät ja ajatukset lakkasivat.

Kyselin asiasta pihan muilta lapsilta; huomasin kuitenkin pian, että tämä ei ollut sopiva puheenaihe. Palasin silti usein tuohon sisäistyneeseen tilaan, mutta en päässyt sen pitemmälle ongelmani ratkaisemisessa.

Lapsena olin käynyt pyhäkoulua, ja siellä olin kuullut Raamatun kertomuksista ja Jeesuksesta. Koulussa kuulin lisää näistä asioista. Ihmettelin kovasti, miksi uskontotunneilla ei puhuttu siitä mikä on olennaisinta, itse olemassaolosta. Miksi kerrottiin noista kauan sitten sattuneista tapahtumista? En voinut ymmärtää, miksi se, että Jeesus oli kuollut tuhansia vuosia sitten kaukaisessa maassa, ratkaisisi oman olemassaoloni ja koko olemassaolon arvoituksen. Mikä yhteys näillä asioilla saattoi olla keskenään?

Ylioppilaaksi tultuani aloin opiskella filosofiaa pääaineena toiveenani ratkaista tämä mielestäni tärkein elämän ongelma, itse olemassaolon arvoitus. Filosofista opin, että olemassaolo oli askarruttanut myös muita. Erityisen nasevasti asian on ilmaissut Ludvig

Wittgenstein nuoruuden teoksessaan *Tractatus-Logico Philosophicus* eli *Loogis-filosofinen tutkielma*: ”Mystistä ei ole se, millainen maailma on, vaan se, että maailma on.” Mutta koin jälleen pettymyksen. *Tractatus*-teos päättyy sangen pian tämän huomautuksen jälkeen kuuluisaan toteamukseen: ”Mistä ei voi puhua, siitä on vaiettava.”²

Hahmotin umpikujaani. Maailma on kehittynyt eri vaiheiden kautta: on kivikunta, kasvikunta, eläinkunta ja ihmiskunta. Jokaisessa vaiheessa maailma, eli Wittgensteinin kieltä käyttäakseni se, millainen maailma on, on kehittynyt eteenpäin. Nyt ihmiskunnan kehityttyä ihminen on traagisessa pisteessä: hän ymmärtää olevansa olemassa ja pystyy kokemaan olemassaolon – olemassaolon sinänsä, ”sen, että maailma on” – syvästi arvoituksellisena, mutta hän ei pysty ratkaisua välittömästi näkemään, elämään, oivaltaamaan. Ihminen on kuin kaksiulotteinen olento kolmiulotteisessa maailmassa – vertaus, jota suhteellisuusteorian esittelijät nuoruudessaani joskus käyttivät. Ehkä kerran kehitys jatkuisi niin, että syntyisi uusi olemassaolon muoto ja silloin nuo uudet oliot, minkälaisia ne olisivatkin, voisivat suoraan ja välittömästi oivaltaa olemassaolon arvoituksen ratkaisun. Nyt tähän traagiseen pisteeseen juuttuneena voisin kuitenkin elää niin hyvää elämää kuin ymmärtäisin ja osaisin.

Filosofian tutkimiseni laajeni ajan myötä itämaiseen kulttuuriin. Ilahduin ja hämmästyin lukiessani vuonna 1950 kuolleen intialaisen viisaan Ramana Maharshin opetuksia. Hän teroitti, että jokainen tiedostaa olevansa olemassa ja että meidän tulisi kääntyä sisäänpäin ja kysyä jatkuvasti ”kuka minä olen” pyrkien yhä syvemälle, kuin ”minän” juuriin tai alkulähteeseen. Näin etsijä lopulta löytäisi ratkaisun kokemalla itse suoraan ja välittömästi perimmäisen olemassaolon.³ Tästä rohkaistuneena tutustuin myös menetelmiin, joita itämaisessa perinteessä on kehitetty sisäänpäin kääntymisen syventämiseksi. Kyse oli meditaatiosta ja joogan eri muodoista. Lapsuuteni kokemuksen pohjalta meditaatio oli minulle ymmärrettävä asia.

Syvä sisäänpäin kääntyminen, hiljentyminen, vaikutti tajuntaani niin, että myös kristinuskon tekstit, ensimmäisenä Johanneksen il-

mestys, alkoivat avautua minulle – luonnollisesti hyvin henkilökohtaisella tavalla. Muutokseni heijastui uniini, joita aloin seurata. Tajusin, että oma piilotajuntani unikuvia tuottaessaan puki kuvalliseen muotoon sitä sisäistä muutosta, jota elin. Usein unieni kuvat olivat varsin samanlaisia – joskus jopa aivan samoja – kuin uskonnoissa ja maailman myyteissä. Unissani syntyi yhä uusia ihmeellisiä lapsia, söin outoja esineitä, oli myös kuolemaa ja kuolleista heräämistä...

Muutosprosessini oli kuin matkaa, ja tie kulki sisäisessä maailmassa. Tätä pitkää sisäistä vaellustietä ja sen monia vaihteita on eri kulttuureissa ja perinteissä kuvattu eri tavoin, milloin abstraktilla käsiteliehellä, kuten itämaisissa joogaopetuksissa, milloin ulko-maailman kuvia käyttävien, näennäisesti jopa pelkästään historiaa kuvaavien kertomusten avulla, kuten Abrahamin vaellus luvattuun maahan, milloin selvästi sadunomaisten myyttien avulla, joita niitäkin on kosolti myös Raamatussa, ja joskus taas teoreettisella kielellä, kuten jungilaisessa psykologiassa.

Näiden oivallusten pohjalta kirjoitin kirjan *Johanneksen ilmestys – Elävä myytti* ja sen jälkeen kolme Vanhaa testamenttia tulkitsevaa kirjaa: *Eedenistä Egyptiin, Egyptistä luvattuun maahan sekä Jerusalemiin!*. Unikuvia olin käyttänyt jo aikaisemmassa kirjassani *Nainen ja myyttinen nainen* sekä kuvaillut tietä tajunnalliseen syventymiseen Suomen kansanrunojen pohjalta kirjassani *Samaanin sampo*. Nyt käsillä olevassa kirjassa pyrin niin sanoakseni silloittamaan Vanhan testamentin ja Ilmestyskirjan väliin jäävää aukkoa kertoen Jeesuksen elämästä. Käytän aikaisemmista kirjoistani materiaalia, mutta suurin osa on uutta.

Keskeinen näkökulma tulkinnassani on – kuten aikaisemmissakin Raamattua koskevissa kirjoissani – Raamatun tapahtumien liittäminen ihmisen sisäiseen kokemiseen etsien kertomusten käänteille kokemuspohjaa. Näin kertomusten erikoiset tapahtumat voivat tulla helpommin ymmärrettäviksi.

Ihmisten sisäinen kokeminen vaihtelee tietysti suuresti eri aikakausina, eri kulttuureissa ja yksilöstä toiseen. Ajattelen kuitenkin, että ihmisenä olemiseen kuuluu myös yleisinhimillistä, kuten esimerkiksi sellaiset peruskokemukset kuin ilo ja suru, rakkaus ja

viha, oikean ja väärän taju sekä päämääriin pyrkiminen ja antautuminen. Yleisinhimillistä on myös ihmettely itse olemassaolosta ja ihmisen kohtalosta sekä elämän ja kuoleman merkityksestä. Aikojen kuluessa ihmiset ovat eläneet tuollaiset peruskokemukset äärimmäisen monivivahteisesti ja elämän ja kuoleman kysymyksiin he ovat antaneet mitä erilaisimpia vastauksia. Silti itse kokemusten ydin ja kysymysten olemassaolo muodostavat kuin säikeen, joka sitoo toisiinsa eri aikakausia ja kulttuuripiirejä. Ajattelen, että ainakin jotkut ihmiset ovat pysähtyneet pohtimaan perimmäisiä kysymyksiä ja kääntyneet sisäänpäin etsimään vastauksia. Silloin he ovat saattaneet kokea jotain sellaista, jonka ydinkohtia ja perusinhimillistä juonetta voimme yhä yrittää tavoittaa omasta sisäisestä maailmastamme, niin subjektiiviseksi kuin yhden ihmisen tulkinta väistämättä jääkin.

Sisäistä kokemista on vaikea tavoittaa sanallisesti. Tästä syystä käytän erilaisia kieliä tulkinnoissani: Raamatun omaa kuvakieltä, kristillisen perinteen kieltä, maailman myyttien kieltä, jonka toivon avautuvan yhteydestä käsin, tavallista arkista kieltä, johon yhä sisältyy paljon myyttistä ainesta, nykyajan teoreettista, psykologista ja filosofista kieltä sekä itämaisen joogateorian kieltä.

Toinen keskeinen tulkintahorisonttini on se, että katson evankeliumeissa kerrottuja Jeesuksen elämän vaiheita ottaen huomioon myyttisen hahmotuksen ominaisluonteen. Näistä syistä olen antanut kirjalleni nimen ”Sisäinen, myyttinen Jeesus”.

Minun on heti kiirehdittävä sanomaan, että myytti-sana sellaisena kuin sitä käytän, ei kannu mukanaan epätoden leimaa. Tavalisessa kielessä jonkin paljastuminen myytiksi tarkoittaa, että kyseinen asia osoittautuu tarkemmin ajatellen epätodeksi, pelkäksi turhaksi kuvitelmaksi, ehkä suoranaiseksi valheeksi. Tämä ei ole se merkitys, joka sanoille ”myytti” ja ”myyttisyys” annetaan teoreettisluonteisissa yhteyksissä. Kyse on ihmistajunnalle ominaisesta ikivanhasta hahmottamistavasta, myyttisestä hahmotuksesta, jonka erityisluonteen ymmärtäminen voi avata myös Raamatun tapahtumia uusilla tavoilla, jopa niin, että nykyajan raamatuntutkijoiden epähistoriallisiksi ja siksi epätosiksi leimaamat tapahtumat saavat uutta mielekkyyttä: ne voivat paljastua tosiksi entistä syvemmissä merkityksessä.

Johdantoluvussa, jolle olen antanut nimen ”Salaisuuden jäljillä”, esitän alustuksen itse tulkinnoilleni, jolloin nämä nyt suppeasti esitetyt ajatukset toivottavasti selvenevät. Vaikka käytän painoittellen kirjallisia lähteitä ja vaikka olen toiminut filosofian tutkijana, tämä kirja on tyystin henkilökohtainen näkemys – kuin vastaus sille pienelle tytölle, joka kauan sitten ihmetteli olemassaolon arvoituksen ja Jeesuksen elämän ja kuoleman suhdetta.

Vielä hyvää tarkoittava huomautus: kirjani ei luultavasti sovellu niille, joilla on oma vakiintunut Jeesus-kokemuksensa. Toisen näkemys tuntuu helposti liian vieraalta. Kirjani on ehkä antoisin sellaiselle lukijalle, jollainen itse olen ollut, siis sellainen, joka ei ymmärtänyt lähes tulkoon yhtään mitään kristinuskosta. Tällainen lukija saattaa löytää kirjastani uusia mahdollisuuksia evankeliumien tapahtumien hahmottamiseen.

SALAISUUDEN JÄLJILLÄ

Hengellinen todellisuuskuva

Tarvitsen kirjaani varten oletuksen itse todellisuuden luonteesta. Koska kirjani aihe on Jeesus, tulkintani taustalla täytyy olla hengellinen todellisuuskuva. Muuten irrottaisin Jeesuksen liian suuresti omasta taustastaan.⁴ Minulle riittää yleispiirteinen, yksinkertainen näkemys, jonka säikeitä löytyy kristillisestä perinteestä, vanhasta kreikkalaisesta filosofiasta ja itäisemmistä uskonnollisista opetuksista. Kyseinen näkemys poikkeaa luonnollisesti suuresti nykyajan tavallisesta samoin kuin tieteellisestäkin maailmankuvasta, mutta vain tällaista laajaa hengellistä taustaa vasten pystyn hahmottamaan Uuden testamentin sisäistä mieltä.

Jumala laajimmassa merkityksessään on kaikki mitä on. Voidaan sanoa niinkin, että Jumalan ruumis on näkyvä maailma, ja Jumalaan sisältyy kaikki, sekä hyvä että paha. Mutta syvimmissä merkityksessään Jumala on kuin itse olemassaolon pohjimmainen pohja; teoreettisesti luonnehtien Jumala on transsendenttinen, ilmevän ja näkyvän maailman tuolla puolen. Sikäli kuin transsendenttiin Jumalaan voidaan ylipäätensä joitain luonnehdintoja liittää, hän on olemassaoloa, tajuisuutta, autuutta.

Transsendentin jumaluuden ja ihmisen aisteille havaittavan maailman lisäksi todellisuuteen kuuluu useita tasoja, jotka ovat kaikki samanaikaisesti läsnä, ikään kuin toinen toisensa sisässä.

Kristinuskon kielellä Isä Jumalasta seuraava taso on Poika, Kristus jumaluutena. Uuden testamentin selityksen mukaan: ”Hän [Poika] on näkymättömän Jumalan kuva, esikoinen, ennen koko luomakuntaa syntynyt. Hänen välityksellään luotiin kaikki, kaikki mitä on taivaissa ja maan päällä –. Hän on ollut olemassa ennen kaikkea muuta, ja hän pitää kaiken koossa. (Kol. 1:15–17.) Plotinoksen uusplatonilaiseen filosofiaan kuului oletus täysin transsendentista tasosta, joka oli Yksi, ja tästä Yhdestä sai kaikki alkunsa jatkuvana virtauksena, emanaationa; ensimmäisenä emanotui *Nous*, joka on käännetty esimerkiksi jumalalliseksi tai universaaliksi Järjeksi tai järjellisyuden periaatteeksi.⁵ Intialaisen perin-

teen mukaan transsendentista jumaluudesta seuraava taso on *Kustastha Chaitanya*. Sitä kutsutaan myös Krishna-tajunnaksi. Tämä hengellinen taso läpäisee koko olemassaolon.⁶

Kristinuskon mukaan Pojan jälkeen tulee kolmiyhteisen jumaluuden kolmas persoona eli Pyhä Henki. Se on usein kristillisessä uskonopissa myös Sana, mutta ymmärtääkseni aina ei tehdä selvää eroa, onko Sana Poika vai Pyhä Henki. Plotinoksen uusplatonismissa kolmas taso on Psykhē, joka on käännetty muun muassa maailmanjärjeksi tai vain Sieluksi.⁷ Intialaisessa perinteessä Pyhää Henkeä vastaa Om-värähtely. Om läpäisee koko luomakunnan.⁸

Vaikka tällaiset oletukset olemassaolon äärimmäisistä tasoista tuntuvat nykyajan tieteelliseen maailmankatsomukseen tottuneesta oudoilta, arvelen niilläkin olevan kokemuspohjaa sikäli, että uskontojen perustajat sekä erilaiset profeetat, tietäjät, joogit, gurut ja näkijät ovat eläneet tavallisuudesta poikkeavia, muuntuneita tajunnantiloja joko hetkittäin tai pysyvästi ja esittäneet niiden pohjalta opetuksia. Mainintoja tällaisista kokemustiloista löytyy eri kulttuuripiireistä. Uudesta testamentista sopiva esimerkki olisi Paavalin kuvaus: ”Tunnen erään Kristuksen oman, joka neljätoista vuotta sitten temmattiin kolmanteen taivaaseen. Oliko hän silloin ruumiissaan vai poissa siitä, en tiedä, sen tietää Jumala. Ja tästä miehestä tiedän, että hänet temmattiin paratiisiin ja hän kuuli sanoja, joita ihminen ei voi eikä saa lausua.” (2. Kor. 12:2–3.)

Vaikka Paavalin mukaan noiden tilojen sisällöstä eli niissä kuulluista ”sanoista” ei saa lausua mitään, muut ovat luoneet kokemansa pohjalta opetuksia. Noista tiloista on kuitenkin vaikea kertoa, kuten Paavali tähdensi: tempaamisen aikana kuulluista sanoista ei voi lausua mitään. Yleisessä kielenkäytössä ei ole sopivia sanoja luonnehtimaan tavallisuudesta poikkeavia kokemuksia, ja itse kieli on erilaista eri aikoina ja eri kulttuureissa. Lisäksi jokainen, joka kokee noita tiloja, kokee niitä yksilöllisin vivahtein. Niinpä sanalliset opetukset, joita on luotu noiden kokemustilojen pohjalta, vaihtelevat suuresti. Opetusten takaa on vaikea löytää niiden pohjalla olevaa kokemuksellista kerrostumaa, sikäli kuin sitä siellä on ollut.

Jo nyt tulkintani alkuoletuksia esitellessäni tahdon tehdä muuttaman huomautuksen tällaisista kokemustiloista: Yleensä kokemus hahmotetaan subjektiiviseksi siinä merkityksessä, että kokija ikään

kuin itse luo sen, mitä kokee. Tarkoittamissani tiloissa sen sijaan kokija tuntee löytävänsä sen mitä kokee jo olemassa olevana, kuin valmiina; hän ei tunne luovansa sitä. Paavalinkin sanoista välittyä vaikutelma, että se ”kolmas taivas”, johon ”hänen tuntemansa mies” temmattiin, oli jo todella olemassa, valmiina. Lisäksi hahmotamme tavallisen kokemuksen yhden ihmisen tajuntaan rajoittuvaksi ja tajunnan hänen kehonsa sisälle rajoittuvaksi. Näille ”taivaskokemuksille” on sen sijaan ominaista tajunnan tavallisten rajojen ylittyminen jopa niin, että keho saattaa jäädä kokonaan pois kokemisesta. Paavalikin sanoi: ”Oliko hän silloin ruumiissaan vai poissa siitä, en tiedä, sen tietää Jumala.” Koska tavallinen kokeminen hahmotetaan kuin yhden ihmisen sisälle rajoittuvaksi, se sijoitetaan helposti jatkumolla ”itsekeskeisyys – rakkaudellinen alttuisuus” lähelle itsekeskeisyyden ääripäätä. Taivaskokemuksille on kuitenkin leimallista rakkaudellisuus, ja niillä on väistämättä kokijaa muuttava vaikutus yhä suurempaan rakkaudellisuuteen. Näillä kokemistiloilla katsotaan jo sellaisenaan olevan hyvää tekevää vaikutusta toisiin ihmisiin, sillä ne ylittävät yhden ihmisen tajunnan rajat.⁹

Jatkan nyt tulkintojeni taustalla olevan todellisuuskuvan esittelyä: Korkeimpien tasojen lisäksi on yhä uusia hengellisiä ja henkisiä tasoja. Näistä erotan kirjaani varten vain sellaisen, jossa ihmiset useiden uskontojen mukaan elävät kuoltuaan maan päältä. Se on usein käytetyllä termillä astraalitaso. Joskus erotetaan astraalitasoa korkeampi ideataso, ja itse astraalitasossa useita erilaisia kerrostumia sen mukaan, kuinka onnellinen olotila niissä on. Pahimmat ovat helvettejä ja hyvät taivaita. Näilläkin on omat kokemuspohjansa, osittain ehkä projektion luonteisesti.

Lopulta on sitten aineellisen olemassaolon taso.

Kaikki nämä eri olemassaolon tasot ovat käyttämäni todellisuuskuvan mukaan erkaantuneet aste asteelta alkuperäisestä ykseydestä sen jakautuessa moninaisuudeksi eli Vanhan testamentin sanoin: ”Alussa Jumala loi taivaan ja maan” (1. Moos 1:1).

Perimmäinen todellisuus ja Poika ja Pyhä Henki vetävät koko luomakuntaa takaisin yhteyteensä. Jotta ilmenevä maailmankaikkeus, ihminen mukaan lukien, ei heti palaisi ykseyteen, vastavoima on välttämätön. Se on syntynyt eriytymisen – eli uskonnollisella

Sisäinen, myyttinen Jeesus tulkitsee evankeliumien tapahtumia ihmisen sisäisen elämän kuvauksina. Tulkintaote pohjautuu ikivanhaan, mutta Uuden testamentin syntyaikoina jo heikentyneeseen kuvalliseen hahmotustapaan: myyttiseen hahmotukseen. Kun ymmärrämme sen luonnetta, raamatuntutkijoiden epähistoriallisiksi leimaamat tapahtumat voivat näyttäytyä syvällisesti mielekkäinä ja ihmeet saavat uutta valaisua.

Tulkinnassa kaikki evankeliumien henkilöt – kuten fariseukset, kuningas Herodes, Johannes Kastaja, opetuslapset, Juudas Iskariot ja itse Jeesus – elävät yhden ihmisen sisäisessä maailmassa. Näin kirjasta piirtyy kuva psyykkisestä muutoksesta ensimmäisistä itsepeustosten purkamisista hengelliseen valaistumiseen asti.

Evankeliumien keskeisille vertauksille ja tapahtumille osoitetaan rinnastuskohteita maailman uskonnoista, myyteistä, kirjallisuudesta, psykologian ja joogan teorioista sekä yksityisten ihmisten unista. Laajassa jaksossa pohditaan Jeesuksen kuoleman merkitystä. Kirjan alussa korostetaan Raamatusta paljastuvan Jeesuksen moninaista luonnetta: on historiallinen Jeesus, on ”Kristus minussa”, on Jumalan Poika... On olemassa kuin monta Jeesusta näkökulmista ja -tasoista riippuen. Sisäinen, myyttinen Jeesus on yksi monista.

Irma Korte on filosofian tohtori. Hän on julkaissut useita kirjoja ja artikkeleita, muun muassa seuraavat Raamattua tulkitsevat teokset:
Johanneksen ilmestys – Elävä myytti (1993, Yliopistopaino)
Eedenistä Egyptiin (1998, Yliopistopaino)
Egyptistä luvattuun maahan (2000, Yliopistopaino)
Jerusalemiin! (2010, Nemora Kustannus)

NEMORA
KUSTANNUS

ISBN 978-952-69009-0-2 (nid.)
ISBN 978-952-69009-1-9 (EPUB)